

TAHVON PANKKI

Kun tulin aamulla toukokuun 20. päivänä 1963 ensimmäisen kerran kunnantalolle huomioni kiintyi kunnansihteerin työhuoneen nurkassa olevaan isoon kassakaappiin, jonka kyljessä luki TAHVON PANKKI. Kaappi kiinnosti niin paljon, että jo kesällä 1963 selvittelin Tahvon Pankin historiaa. Ajattelin tutkia pankin historian nyt tarkemmin, merkitä muistiin ja kertoa sen nykypolvelle.

Tahvon Pankin rahasto perustuu Tahvo Hirvosen ja Anna Stiina Hukan vuonna 1885 tekemään testamenttilahjoitukseen.

Tahvo Hirvonen. Kuva: Rääkkylän kunta.

Tahvo Hirvosen ja Anna Stiina Hukan vuonna 1885 tekemä testamentti kuuluu seuraavasti:

”Vapaasta tahdostamme ja täydessä järjessämme ollessamme olemme me allekirjoittaneet, jotka aiomme mennä Kristilliseen Avioliittoon, täten, viimeisenä tahtonamme, tahtoneet omaisuudestamme määrätä seuraavasti, nimittäin:

1:ksi *Meidän toisen tahi toisen, kuoltua, tulee se kun jäljempänä elää, hallitsemaan kaiken sen omaisuuden, niin hyvin kiinteän kuin irtonaisen joka jälkeemme jääpi, mutta meidän molempien*

kuoltua on kaikki jälkeen jäänyt omaisuus, julkisella huutokaupalla, rahaksi muutettava ja niillä varoilla perustettava rahasto, joka nimitetään Tahvon pankiksi, jota hoitaa Rääkkylän kunta samote kun muitakin yhteisiä varoja, velvollisuudella vuonna vuotuissaan niistä tilin tekemään.

2:ksi Mainitut varat ovat kunnan toimesta uloslainattava täysiä vakuuksia vastaan ja korot pantava neljäkymmentä vuotta pääomaan eikä niitä sinä aikana saa liikuttaa eikä mihinkään tarkoitukseen käyttää.

3:ksi Kun nämät neljäkymmentä vuotta ovat kuluneet pitää kunnan sen koroista kouluttaa niin monta köyhää ja lukuhaluista, hyvätapaista Rääkkylässä syntyneitä ja Rääkkylän kansakoulun läpi käyneitä poikia kun koron varoilla voidaan korkeammassa oppikouluissa käyttää, sitten kun niistä on käytetty viisikymmentä markkaa vuonna vuotuissaan Suomen lähetysseuran hyväksi ja sille siinä suhteessa maksettu.

4:ksi Nämät maksut Lähetysseuralle ja poikien kouluttaminen oppikouluissa pitää tapahtuman ikuisesti rahaston koroilla, vaan itse pääomaa ei saa milloinkaan koskea.

5:ksi Sitä paitsi pitää kunnan vielä mainitusta rahaston koroista, sanotun ajan kuluttua, perustaa kansakoululle lainakirjasto ”Tahvon lainakirjaston nimellä”, siten, että siihen tarkoitukseen ikuisesti käytetään kolmekymmentä markkaa vuonna vuotuissaan. Kirjat ovat sitten maksuttomasti lainattavat halullisille lukijoille ja

6:ksi Meidän kuoltuamme on pesän varoista päältä hankittava kumpaisenkin meidän hautamme päälle tuhannen markan arvoinen muistopatsas.

Vakuutamme Joensuussa lokakuun 27. p. 1885.

Tahvo Hirvonen
(omakätisesti)

Anna Stiina Hukka
A.S.H. ”puumerkki”

Saapuvilla olleet todistajat:
Kaarlo Handfast

Edla Handfast

Testamentin kirjoitti
KVG. Aschan
Kirjuri Joensuussa

Tahvo Antinpoika Hirvonen oli syntynyt 18.1.1824 ja Anna Stiina Hukka 4.1.1835. Heidät vihittiin avioliittoon 24.11.1885. Testamentti oli tehty 27.10.1885. Tahvo Hirvonen kuoli 29.3.1887 ja Anna Stiina Hirvonen 4.4.1916. Heidän hautamuistomerkkinsä on kirkonkylän hautausmaalla Kappelista hautausmaalle mentäessä heti oikealla.

Tahvo ja Anna Stiina Hirvonen asuivat Hirvolan tilalla, Venturinniemi RN:o 2. Tahvon ja Stiinan tilan talouskeskus on ollut Juhmakalla. Tahvon aikainen suuri kiviavetta on edelleen nähtävissämme Rasivaara-Hammaslahti maantien varressa Mikkosen talon jälkeen ennen Piimäjoen siltaa.

Tahvo Hirvosen jälkeen perunkirjoitus pidettiin 16.5.1887. Perunkirjan mukaan irtaimiston lisäksi Tahvo omisti seuraavat maatilat:

1. Koko verotalo N:o 2 Venturinniemen kylässä
2. Puoli verotalosta N:o 4 Venturinniemen kylässä
3. 1/12 osaa verotalosta N:o 6 Kiesvaaran kylästä
4. 1/20 osaa verotalosta N:o 1 Kiteen pitäjän Särkijärven kylästä
5. 1/3 osaa verotalosta N:o 2 Kiteen pitäjän Särkijärven kylästä

Edellä mainittujen tilojen kokonaispinta-ala on noin 1.500 hehtaaria.

Rääkkylän kunta ja Suomen Lähetysseura valvoivat testamentin. Testamenttia vastaan ei jätetty moitekanteita.

Anna Stiinan jälkeen perunkirjoitus pidettiin 9.6.1916. Perunkirjoituksen toimittivat asioitsija Pekka Rautiainen Venturinniemen kylästä ja puuseppä Toivo Asikainen Pimälahden kylästä. Saapuvilla tilaisuudessa oli maanviljelijä Juho Laakkonen Onkamon kylästä, joka ilmoitti edustavansa Rääkkylän kuntaa sen johdosta, että Tahvo ja Anna Stiina Hirvonen ovat testamentanneet omaisuutensa Rääkkylän kunnan hoitoon. Saapuvilla oli myös Simo Pentinpoika Hirvonen vainajan holhoojana, joka ilmoitti pesän tilan perunkirjaan merkittäväksi ja arvioitavaksi. Lisäksi läsnä toimituksessa oli Tahvo Hirvosen omaisia asianajaja Pekka Juuman avustamana.

Rääkkylän kunta ja Suomen Lähetysseura valvoivat testamentin Anna Stiinan kuoleman jälkeen 12.5 1916 Rääkkylän käräjäoikeudessa. Määräajassa omaisten taholta ei moitekanteita esitetty.

Sittemmin 26.7.1917 allekirjoitetulla haastehakemuksella, jossa vaadittiin testamentin julistamista mitättömäksi, Tahvo Hirvosen omaiset haastoivat Rääkkylän kunnan ja Suomen Lähetysseuran Rääkkylän käräjäoikeuden syyskäräjille, jotka olivat 2.10.1917. Perusteena oli, etteivät nämä olleet tähän mennessä olleet tietoisia testamentista. Lisäksi haastehakemuksessa tuotiin esille, että käräjien lautamiehinä testamenttia valvottaessa on ollut kuntakokouksen päättäjiä, jotka ovat olleet jäävejä päätöksentekoon. Haastehakemuksen on laatinut varatuomari V.R. Varis Joensuusta. Hakemuksen allekirjoittajina omakätisesti tai valtakirjalla on ollut lähes 20 henkilöä, jotka katsoivat olevansa Tahvon ja Stiinan oikeudenomistajia. Käräjiä istuttiin tuolloin Paksuniemessä Juho Turtiaisen talossa, tuossa nykyisessä Turtialassa. Monien eri istuntojen jälkeen käräjäoikeus hylkäsi vaatimukset testamentin julistamiseksi mitättömäksi. Asiasta valitettiin Viipurin hovioikeuteen.

Asiakirjoista selviää, että Anna Stiina Hirvonen os. Hukka (ilmeisesti Anna Stiina on käyttänyt sukunimeä Hukka, koska perunkirjassa ja sen jälkeen kaikissa asiakirjoissa puhutaan Hukasta) oli 27.12.1910 laatinut kirjallisen testamentin, jossa hän ilmoittaa peruuttavansa Tahvo Hirvosen kanssa allekirjoittamansa testamentin kohdaltaan ja viimeisenä tahtonaan säätänyt, että kaikki hänen omaisuutensa oli kuoleman jälkeen täydellä omistusoikeudella tuleva Juho Hirvoselle (selvitettävä kuka Juho oli, tiedon kai saa kirkkoherran virastosta). Juho Hirvonen oli laillisessa järjestyksessä valvonut testamentin.

Saatuaan tiedon tuosta testamentista Rääkkylän kunta vaati käräjäoikeudessa, että Anna Stiinan testamentti 27.12.1910 julistettaisiin kuntaan nähden mitättömäksi. Perusteena kunta esitti, ettei Anna Stiina testamenttia tehdessään ollut täydessä ymmärryksessä. Anna Stiina oli asetettu holhouksen alaiseksi vuonna 1909. Rääkkylän kunnan vaatimus hyväksyttiin ja testamentti julistettiin mitättömäksi. Juho Hirvonen vetosi Viipurin hovioikeuteen.

Tämän jälkeen oikeutta haettiin hovioikeudessa, joka palautti asian käräjäoikeudessa uudelleen käsiteltäväksi. Molemmilla osapuolilla oli tuomarit. Rääkkylän kunnalla Itä-Suomen Lakiasiaintoimiston tuomari Tauno Berner Joensuusta. Hirvosilla aina Helsingistä saakka, Kaarlo Castrenin Asianajotoimisto.

Sitten lokakuun 30 päivänä 1919 allekirjoitetulla sopimusasiakirjalla sovittiin, että valittajat peruuttavat hovioikeudessa olevat valituksensa, kunnan maksaessa Hirvosille sovinnon syntymisestä 24.000 markkaa. Kunnanvaltuusto hyväksyi sopimuksen kokouksessaan 3.11.1919.

Ilmeisesti Tahvon ja Stiinan sukulaisten kanssa tehty sopimus teki mahdolliseksi aloittaa Juhmakan lastenkodin toiminta 1919-1920 lukujen vaihteessa Hirvosten Uudis-Juhmakan talossa. Lastenkodin perustamisesta ja toiminnasta olen laatinut erillisen kirjoituksen.

Sopimuksesta huolimatta Juho Hirvosen vaimo Katri Hirvonen kävi kunnan kanssa oikeutta Anna Stiinan testamentista sillä perusteella, että hän ei ollut allekirjoittanut sovintosopimusta. Vuoden 1920 tammikuussa Tahvon Pankin omaisuus haettiin hukkaamiskieltoon. Valitukset eivät johtaneet alkuperäisen testamentin kumoamiseen, mutta viivästyttivät Tahvo ja Anna Stiina Hukan omaisuuden saamista kunnan haltuun ja testamentin määräysten toteuttamiseksi. Lopullisen, kolmannen lainhuudon, Rääkkylän kunta sai testamentattuun maaomaisuuteen vasta vuonna 1927.

Kokouksessaan 1.6.1918 kunnanvaltuusto valitsi Tahvo ja Anna Stiina Hirvosen kunnalle testamenttaaman omaisuuden hoitokuntaan talolliset Toivo Pakarisen Kiesvaarasta, Onni Hirvosen Kirkonkylästä ja Juho Ilvosen Kiesvaarasta. Ensimmäisen kokouksensa hoitokunta piti 3.7.1918. Hoitokuntaa täydennettiin valtuuston päätöksellä 3.11.1919 valitsemalla neljänneksi jäseneksi maanviljelijä Pekka Hirvosen Rasivaarasta.

Hyväksyessään sovintosopimuksen 3.11.1919 kunnanvaltuusto jätti valitsemansa hoitokunnan huoleksi harkintansa mukaan muuttaa kunnan hoitoon testamentilla tullut omaisuus rahaksi. Ohjeeksi toimikunnalle valtuusto antoi, että ”Juhmakan tilat tuli osaksi jakaa palstatiloiksi pienviljelijöille luovuttamista varten”. Valtuusto halusi, että Tahvo Hirvosen omistamia pinta-alaltaan suuria tiloja ei panna myyntiin, jolloin tavalliset kuntalaiset eivät olisi niitä pystyneet ostamaan, vaan tilat olisivat menneet metsäyhtiöille tai paikkakunnan suurmaanomistajille.

Valtuuston päätöksen mukaisesti hoitokunta muodosti 16 tilaa myytäväksi asuntotiloiksi tai lisämaaksi alueen pikkutiloille. Tilat myytiin vapaaehtoisessa huutokaupassa marraskuun 17 päivänä 1922. Tilojen kauppakirjat allekirjoitettiin 17.11.1922 ja valtuusto hyväksyi ne kokouksessaan 6.11.1923. Kauppojen hyväksyminen vasta vuoden perästä johtuu siitä, että muodostetuille tiloille haettiin hoitokunnan toimesta lainhuudot ja kun osa kauppahinnasta jäi velaksi, maksamattoman kauppahinnan vakuudeksi vielä kiinnitys.

Tahvo Hirvosen kunnalle lahjoittamien edellä mainittujen Juhmakan tilojen maista muodostetut tilat olivat Sikosuo (Otto Pakarinen), Välisuo (Otto Pakarinen), Mökkipuro (Väinö Pippuri), Riihikangas (Heikki Karppi), Juhmakka (A.Sallinen ja Tauno Harinen), Hiekkala (Robert Seurala), Myhkyrä (Robert Seurala), Nurmela (Juho Kaasinen), Korpela (Juho Suutarinen ja Antti Mikkonen), Uusi Juhmakka (Juho Suutarinen ja Antti Mikkonen), Koskelo (Kalle J. Koponen), Soinila (Heikki Soininen), Kumpula (Juho Pykäläinen), Metsola (Pekka Laukkanen), Koivula (Pekka Hirvonen ja Lautakangas (Pekka Hirvonen). Suluissa mainittu kuntalaiset, joille tilat myytiin.

Kiteen pitäjän Särkijärven kylässä sijaitsevat tilat n:rot 1 ja 2 (Hurrila ja Pirhola sekä koski ja mylly) hoitokunta myy huutokaupalla 8.12.1922 korkeimman tarjouksen tehneelle Pekka Hirvoselle Rasivaara n:o 6 ”Riikopekka”. Kunnanvaltuusto hyväksyy kaupat päätöksellään 3.1.1922. Huomioni kiintyy, että Pekka Hirvonen oli hoitokunnan jäsen ja kunnanvaltuuston jäsen.

TAHVON PANKIN RAHASTON PERUSTAMINEN JA OHJESÄÄNNÖN HYVÄKSYMINEN

Valtuuston päätöksessä 21.12.1922 (§10) todetaan: ”Kun Tahvo Hirvosen ja Anna Stiina Hukan testamenttiin perustuva kunnan hoitoon uskottu omaisuus on nyt saatu myydyksi ja saadusta hinnasta tulee muodostettavaksi rahasto, nimeltä, Tahvon Pankki”. Rahaston vastaisesta hoidosta

valtuusto päätti seuraavaa: ”Hoitokunnaksi valittiin Rääkkylän Säästöpankki v. 1923 alusta ja maksetaan pankille hoitokorvausta niistä Tahvon Pankille suoraan olevista veloista, jotka erikseen ovat hoidettava, 1 % korkotuloista”. Rahaston varat tuolloin olivat 594.044 markkaa. Säästöpankin isännistön puheenjohtajana oli Voiniemen Hovin isäntä Onni Hirvonen ja hallituksen puheenjohtajana kauppias Pekka Kankaanrinta. Rääkkylän Säästöpankin toimipiste oli kunnantalolla ja pankkia hoiti Kankaanrintan poika Eero Kankaanrinta. Valtuuston puheenjohtajana oli Onni Hirvonen ja kunnan esimiehenä Pekka Puhakka.

Tällä päätöksellä valtuusto perusti Tahvon Pankin rahaston ja hyväksyi sille testamentin mukaisen ohjesäännön. Varat tuli kunnan toimesta uloslainattava täysinä vakuuksia vastaan ja korot pantava neljäkymmentä vuotta pääomaan eikä niitä sinä aikana saa liikuttaa eikä mihinkään tarkoitukseen käyttää. Rahaston varoja voidaan antaa lainaksi kohtuullista korkoa ja varmaa vakuutta vastaan, paitsi Rääkkylän kunnalle, myös yksityisille Rääkkylän kuntalaisille maataloudellisten tai muiden opintojen harjoittamista varten. Milloin lainoja edellä mainittuihin tarkoituksiin ei puuttuvien hakemusten tai vakuuksien heikkouden vuoksi voida myöntää, voidaan lainoja antaa myös paikkakunnan maanviljelijöille. Tahvon Pankin hallituksen jäsenet eivät saa lainaa säätiön varoista.

Rahaston hoitokuntana on toiminut kunnallislautakunta tai sen asettama toimielin.

Tahvon Pankin rahastosta tuli tärkeä velanantaja, pankki, rääkkyläläisille, kunnan aikanaan perustaman säästöpankin ja 1910-luvulla perustettujen, mutta käytännössä vasta 1920-luvun alkuvuosina alkaneitten kyläosuuskassojen rinnalle.

Lainaluettelot kertovat, että lainaa Tahvon Pankista hakivat ja saivat henkilöt kaikista yhteiskuntaryhmistä. Valtaosa oli maanviljelijöitä. Lainaa sai niin kirkkoherra, kansakoulun opettaja, kanttori, kunnankirjuri, kuin hammaslääkäriksi opiskeleva paikkakunnan nuori nainenkin, joista sitten tuli Rääkkylän ensimmäinen hammaslääkäri. Lainan saajien joukossa oli keskeisiä kunnan päättäjiä ja toimenhaltijoita. Sodan jälkeen Salokylän Kommunistiyhdistykselle myönnettiin 45.000 markan laina, ehkä toimitalon rakennustyötä varten. Suurin lainaaja oli kunta. Vuoden 1930 alussa luvun alussa kunnalla oli Tahvon Pankista 200.000 markan laina (kunnallislautakunta 1.4.1930). Lainaa myönnettiin asuinrakennusten rakentamiseen ja korjaamiseen, riihen rakentamiseen, uudisviljelyksen ja laitumen raivaamiseen, lisämaan hankintaan, lehmän ostoon, apulantojen ja siementen ostoon, entisten lainojen maksuun, jopa sairaalamaksujen maksua varten.

Jo ennen sotia Tahvon Pankista myönnettiin rääkkyläläisille nuorille opintolainoja. Sodan jälkeen opintolainojen määrä on lisääntynyt niin, että 1950-luvun viimeisistä vuosista alkaen opintolainojen määrä oli enemmistönä. Näin Tahvon Pankki toteutti tuolloin jo lopullista testamentin määräämää tarkoitustaan.

Lainasummat kuntalaisille 1920-1930-luvuilla olivat varsin pieniä 500-1.000 markasta 10.000-20.000 markkaan. Sodan jälkeen lainat vaihtelivat muutamasta tuhannesta kymmeneen tuhansiin markkoihin. Vuonna 1934 Tahvon Pankin rahaston lainamäärä oli 704.669,30 markkaa. Lainansaajia oli 185. Sodan jälkeen 1946 lainamäärä oli 710.903 markkaa ja lainansaajia 113 ja 1948 lainamäärä oli 948.160 markkaa ja lainaajia 82. 1930-luvulla Tahvon Pankin lainan korko kunnan 200.000 markan lainasta on ollut 9 %.

1930-luvulla elettiin vaikeaa taloudellista aikaa. Tuolloin kaikki Tahvo Pankista lainaa saaneet kuntalaiset eivät pystyneet maksamaan lainojensa korkoja ja lyhennyksiä ajallaan. Rahastolle alkoi kertyä korko- ja lyhennyssaatavia. Joutuipa muutamia lainansaajia tilanteeseen, että lainat joutuivat takaajien maksettavaksi, jopa pakkoperintäänkin ja tila pakkohuutokaupassa myytäväksi.

Elokuun 13 päiväksi 1934 kuulutetussa pakkohuutokaupassa Rääkkylässä myytiin useita suuriakin maatiloja, suurin tila oli yli 300 hehtaaria ja yli 100 hehtaarin tiloja oli neljä. Tässä huutokaupassa Tahvon Pankki, Rääkkylän yhtenä tilojen rahoittajana, valvoi saataviaan. Tahvon Pankin pöytäkirjoja ja muita asiakirjoja selatessani tulin toteamaan, että nuo asiakirjat kertovat omaa kieltään 1930-luvun taloudellisesta lamasta. Tahvon Pankki on ollut tärkeä rahalaitos kunnassa. Sen myöntämällä lainoilla on pelastettu monien kuntalaisten talous ja elämä.

Kun tarkastellaan Tahvo ja Stiina Hirvosen testamentin määräämän Tahvon Pankin rahaston ja siitä myöhemmin muodostetun Tahvon Pankin säätiön toiminnan historiaa 1920-luvun loppuvuosilta ja 1930-luvulla, niin siihen keskeisesti kuuluivat kunnankirjuri Heikki Rouvinen ja Oravilahden Osuuskassa.

Valtuusto päätti 16.1.1928 ottaa Oravilahden Osuuskassasta 100.000 markan lainan. Samalla kunnan raha-asioiden hoito siirrettiin ”kunnan pankista”, Rääkkylän Säästöpankista, Oravilahden Osuuskassaan. Valtuusto toivoi, että Oravilahden Osuuskassan nimeksi tulisi Rääkkylän Osuuskassa ja että kassa siirtyi kirkonkylälle.

Sitten marraskuussa vuonna 1929 valtuusto päätti, että ”Tahvon Pankin ja muidenkin kunnan rahastojen varat siirretään hoidettavaksi Oravilahden Osuuskassaan, koska kunnan luotonsaantia tällä siirrolla helpotettaisiin”.

Kunnan ja sen rahastojen varojen siirrosta Rääkkylän Säästöpankista Oravilahden Osuuskassaan syntyi suuri ja vuosia kestävä riita. Säästöpankki ja nimismies Veikko Niemistö valittivat Tahvon Pankin varojen siirrosta. Niemistö aina hovioikeuteen saakka, joka hylkää valituksen. Niemistö oli säästöpankin hallinnon miehiä. Varojen siirto Rääkkylän Säästöpankista Osuuskassaan tapahtui vasta vuoden 1931 alussa. Kunnan toivomuksesta Oravilahden Osuuskassan nimi muutettiin kassan kevätkokouksessa 19.4.1930 Rääkkylän Osuuskassaksi ja kassan toiminta siirtyi kirkonkylälle kunnantalolle, jossa se oli siksi kunnes osuuskassa siirtyi omaan toimitaloon ostettuaan mökin kutoja Hanna Sormuselta 1.6.1930. Näin syntyi Rääkkylän Osuuspankki.

Osuuspankin historiasta saa sellaisesta käsityksen, että Oravilahden osuuskassa Heikki Rouvisen puheenjohtajakaudella eli suuressa sisäisessä hallinnon ja talouden kriisissä, josta johtuen kunnan ja sen rahastojen varat oli saatava kassan hoidettavaksi. Osuuspankin historia kertoo, että Heikki Rouvinen sekoitti osuuskassan asiat 1930-luvun lamavuosina täydellisesti. Hän ja kassan muutamat muutkin hallituksen jäsenet olivat pahasti velkaantuneet osuuskassalle. Osuuskassan hallituksen puheenjohtajan tehtävistä hän joutui luopumaan keväällä 1934. Rouvisen kerrotaan olleen vahva persoona ja ammattimies. Hän pystyi vaikuttamaan ”hyvässä ja pahassa”.

Tahvon-Pankin rahastosta muodostettiin säätiö vuonna 1935. Valtuuston hyväksymän ohjesäännön mukaan säätiön asioita ja varoja hoitaa ja sen puolesta kantaa ja vastaa säätiön hallitus, johon Rääkkylän kunnanvaltuusto syyskuun kokouksessaan valitsi puheenjohtajan ja neljä muuta jäsentä ja kaksi varajäsentä. Tuohon aikaan rahaston varat ovat olleet noin 800.000 markkaa. Tahvon Pankin säätiön ensimmäisen hallituksen muodostivat puheenjohtajana Antti Hirvonen ja jäseninä Toivo Hirvonen, Matti Stranden, Kalle Kurki ja Uuno Lehvonen.

Kunnanvaltuusto kokouksessaan 13.5.1961 lakkauttaa seuraavat kunnan hoidossa olleet lahjoitusrahastot: Aleksanteri II stipendirahaston, potaattikassan rahaston, raajarikkoisten lahjoitusrahaston, Kirkonkylän kansakoulun vaatetusrahaston, Kirkonkylän kansakoulun keittolan rahaston, Juho ja Ida Hirvosen muistorahaston, Haapasalmen Jaaman, Kirkonkylän, Niemisen,

Oravisaalon, Rasisalon, Rasivaaran, Salokylän, Sintsin, Varpasalon kansakoulurahastot sekä Anna ja Pekka Puhakan muistorahaston, joiden yhteispääoma on ollut 10.553 markkaa sekä siirtää rahastojen varat Tahvon Pankin rahastoon. Lääninhallitus on päätöksellään 6.11.1961 vahvistanut valtuuston päätöksen.

Vuonna 1963 tuli kuluneeksi testamentin mukaiset 40 vuotta ja Tahvon Pankin rahaston toteuttaminen opintorahastona saattoi alkaa.

Päätöksellään 3.3.1962 valtuusto lakkautti Tahvon Pankin hoitokunnan ja siirsi rahaston varojen käytön kunnanhallitukselle Tahvo ja Anna Stiina Hirvosen testamentin mukaisesti.

Opintolainarahastosta alettiin myöntää räähkyläläisille opiskelijoille opintolainoja, joiden suuruus on muutamasta sadasta markasta tuhanteen markkaan. Tammikuussa 1963 tapahtui Suomen markan uudistus. Miljoonasta tuli 10.000 markkaa ja 100.000 markasta 1.000 markkaa.

Kunnanvaltuusto kokouksessaan 29.4.1974 päätti perustaa Räähkylän kunnan Tahvon Pankki opintolaina- ja avustusrahaston sekä lakkauttaa Tahvon Pankin rahaston, yhteiskoulun stipendirahaston ja kunnan puutarhatilin ja siirtää niiden varat perustettuun Räähkylän kunnan Tahvon Pankki opintolaina- ja avustusrahastoon. Lääninhallitus on päätöksellään 17.6.1974 vahvistanut valtuuston päätöksen.

Kunnanvaltuusto on kokouksessaan 26.8.1988 päättänyt, että Tahvon Pankin opintolaina- ja avustusrahasto ja maatalouden ja sen sivuelinkeinojen edistämisrahasto lakkautetaan ja perustetaan Räähkylän kunnan Tahvon Pankin avustusrahasto, johon siirretään edellä mainittujen rahastojen varat. 1.1.1988 Tahvon-Pankin opintolaina- ja avustusrahaston pääoma oli 112.510,67 markkaa ja maatalouden ja sen sivuelinkeinojen edistämisrahaston pääoma 10.329,16 markkaa. Lääninhallitus päätöksellään 7.10.1988 vahvistanut valtuuston päätöksen.

Vuonna 1999 Räähkylän kunta lahjoitti omistuksessaan ja hoidossaan olevan Räähkylän kunnan Tahvon-Pankin avustusrahaston varat yhteensä 130.467,82 markkaa Suomen Kulttuurirahastolle. Valtuuston päätöksen mukaan Suomen Kulttuurirahaston tuli perustaa näin saamistaan varoista Pohjois-Karjalan rahaston yhteyteen Tahvon-Pankin rahasto. Rahaston käytöstä valtuusto hyväksyi ohjesäännön, jonka mukaan rahaston tarkoituksena on tukea pohjoiskarjalaisten, erityisesti Räähkylästä kotoisin olevien nuorten opintoja. Rahaston tuotto ja tarkoitukseen saadut muut varat muodostivat käyttöpääoman, jota käytetään vähintään joka kolmas vuosi rahaston tarkoituksen toteuttamiseen apurahoja jakamalla tai muulla tavoin. Ensimmäiset apurahat jaettiin kuitenkin vasta vuonna 2005, johon saakka tuotto on liitetty kokonaisuudessaan rahaston pääomaan. Vielä tämän jälkeenkin vuoteen 2015 saakka peruspääomaan lisättiin vuosittain 1/3 tuotosta.

Räähkylän kunnan ja Suomen Kulttuurirahaston Pohjois-Karjalan rahaston välinen lahjakirja allekirjoitettiin 22.9.1999.

Suomen Kulttuurirahaston Pohjois-Karjalan rahaston nimikkorahastona edelleen toimivan Tahvon Pankin rahaston kirjanpitoarvo viimeisessä tilipäätöksessä oli 39.664,79 euroa ja markkina-arvo 48.105,68 euroa.

Teenpä seuraavan ajatusrakennelman: Mitäpä, jos lahjoitettua maaomaisuutta ei olisi tarvinnut muuttaa rahaksi ja ”panna pankkiin korkoa kasvamaan”, vaan lahjoitusmetsiä olisi hoidettu kuten kunnan omistuksessa olevia metsiä ja pankkiin pantu vuotuiset metsänmyyntitulot. Tällöin Tahvo ja Anna Stiina Hirvosen tavoite olisi joka tapauksessa toteutunut paljon paremmin. Jopa niin

paljon paremmin, että sodan jälkeen Tahvon Pankin varoilla olisi voitu kouluttaa kaikki rääkkyläläiset nuoret, jotka kansakoulun käytyään pääsivät opintielle. Tahvon Pankki, yhtenä rääkkyläläisten pankkina, olisi voinut toimia pääomanaan vuotuiset metsänmyyntitulot. Luonnollisesti osa Tahvon Pankin omistamista maista olisi sodan jälkeen mennyt pika-asutukseen. Voisiko esimerkiksi joku opiskelija jatkaa vaikkapa opinnäytetyönään tätä pohdiskelua? Aineistoa löytyy kunnan arkistosta.

Ilkka Simanainen

Asiatietojen kokoaminen vuodesta 2013 lähtien
viimeistelty 2017

Lähteet:

Tahvon Pankin hoitokunnan pöytäkirjat ja muut asiakirjat
Kuntakokouksen, kunnanvaltuuston, kunnallislautakunnan
ja kunnanhallituksen pöytäkirjat ja muut asiakirjat